

greppa
näringen

Nytt april
2007

Respekt!

Ni som ser på TV har väl sett att respekt är ett viktigt begrepp bland ungdomar, särskilt i städernas förorter. Man ska få och visa respekt, det ger identitet. Respekt och tacksamhet känner vi i projektledningen inför det omfattande arbete som ni lantbrukare och rådgivare lagt ner under åren med Greppa Näringsgruppen.

Det här nyhetsbrevet går ut i en upplaga om cirka 130 000 exemplar till alla som prenumererar på tidningen Land Lantbruk. Varje ord behöver vägas på guldväg och ett ord som ska ges plats är Tack. *Tack till er lantbrukare som deltagit i Greppa Näringsgruppen och gjort det till en framgång.* Uppslutningen har varit stor och ni har visat att ni vill att miljöarbetet i lantbruket ska drivas med kunskap, utbildning och rådgivning. Många av er berättar om olika miljöåtgärder ni gjort på era gårdar efter rådgivningen. En del av detta hade ni säkert gjort ändå, men oavsett anledningen är det bra gjort. Och det ni gjort har synts i riks-TV, lokal-TV, många dagstidningar och i fackpressen.

Tack också till er drygt 300 rådgivare som gjort jobbet. Att vid köksbordet genomföra 24 000 enskilda samtal om miljöfrågor inger respekt. Det ger också värdefull erfarenhet för framtiden om hur man kan arbeta med miljöfrågor i lantbruket och hur man balanserar produktion och miljö.

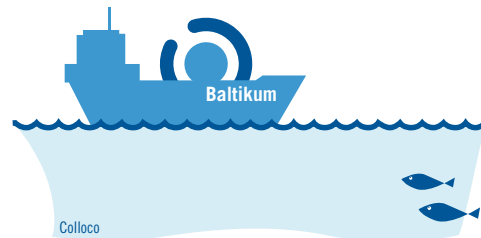
Greppa Näringsgruppen har också visat sig fylla en funktion som en brygga mellan forskning och praktiker när det gäller att förmedla ny kunskap från forskningen.

Tacksamhet och respekt är den röda tråden i texten men det är inte frågan om avtackning av någon som ska gå i pension utan snarare en dunk i ryggen inför fortsättningen. Greppa Näringsgruppen fortsätter alltså men förändras. En del frågar varför Greppa Näringsgruppen inte börjar med rådgivning om energi eller klimatgaser som nu är populära ämnen. På sidan 4 resonerar vi om det.

Passar på att uppmana er som inte fick eller tog chansen att anmäla er till Greppa Näringsgruppen att göra det nu istället.

Markus Hoffmann, LRF

Informationsansvarig Greppa Näringsgruppen

Greppa Näringsgruppen exporteras till Polen eller Baltikum?

Ibland ställs frågan vad man egentligen gör för miljöarbete på andra sidan Östersjön? Svaret är att det pågår en hel del. Man kommer säkert att göra mer framöver och kanske delvis med Greppa Näringsgruppen som förebild. Det svenska biståndsorganet SIDA har beviljat medel till en förstudie för att undersöka förutsättningarna för systematisk miljörådgivning i Polen och/eller Baltikum. Här i Sverige diskuteras ofta export av svensk miljöteknik som en framgång. Export av det svenska lantbrukets miljökunskande är en naturlig del av det.

Greppa Näringsgruppen i Naturvårdsverkets tidning

Greppa Näringsgruppen fortsätter att berätta om lantbrukets miljöarbete för folk utanför lantbruksnäringen. Den senaste större satsningen är en 12-sidig bilaga i färg från Greppa Näringsgruppen i Naturvårdsverkets tidning Miljöaktuellt. Den tidningen har god spridning i Miljösvetig.

Greppa Näringsgruppen bilaga handlar om resultaten av arbetet och har ett förord skrivet av Jordbruksverkets chef Mats Persson och LRF:s ordförande Lars-Göran Pettersson. **Skriften finns att läsa och ladda ner på www.greppa.nu.**

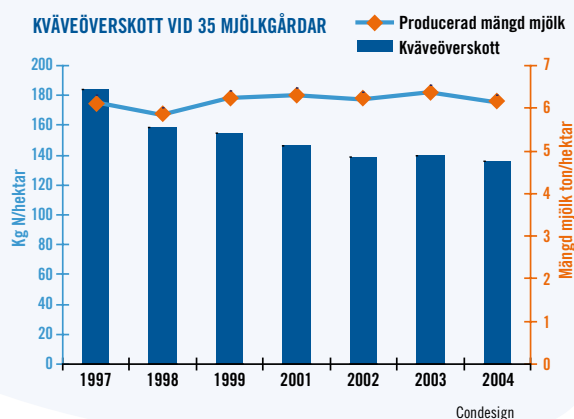
Tio axplock av **goda exempel** ▶ ▶

Greppa Klimatgaser ▶ ▶

Tio axplock av goda exempel

Axplock 1. Långsiktigt arbete lönar sig.

På dessa mjölkgårdar, som varit med i miljörådgivning sedan 1997, har kväveöverskottet minskat med 45 kg per ha eller 22 procent samtidigt som mjölkproduktionen ligger kvar på samma nivå.

Axplock 2. Många våtmarker är redan anlagda

I Greppa Näringen har det gjorts 1700 rådgivningar för att hitta bra platser för våtmarker. Efter 3-4 år görs på alla Greppa Näringens gårdar en s.k. Miljömålsavstämning. Denna visar att en våtmark har anlagts på drygt var fjärde gård där rådgivaren bedömt det lämpligt.

Foto Henrik Andersson

Axplock 4. Snabbare nedmyllning

93 procent av tillfrågade lantbrukare i Greppa Näringen myllar gödsel spridd på bar jord snabbare idag än före rådgivning i Greppa Näringen.

Axplock 3. Mer än halverat fosforöverskott på svingårdar

På 64 grisgårdar som följts i Greppa Näringen har fosforöverskottet minskat med 5 kg per ha senaste åren. Mängden fosfor i foder som köpts in minskade på samma gång som producerad mängd av både kött och vegetabilier ökade. Samtidigt var inköpen av mineralgödsel oförändrat.

Upprepade näringsbalanser på 64 gårdar med grisproduktion

Skilnad per hektar mellan in- och utförsel av fosfor med	Första balans år 2002	Sista balans år 2004	Diff mellan balanserna
Foder	27,1	25,2	-1,9
Gödsel, strömedel	0,6	0,6	0
Animalier	-8,2	-9,7	-1,5
Vegetabilier	-11,8	-13,5	-1,7
Överskott	7,7	2,6	-5,1

Axplock 5. Anpassad utfodring

87 procent av tillfrågade lantbrukare i Greppa Näringen anpassar utfodringen av djuren till den nya fodernorm som tagits fram för fosfor för nötkreatur.

Axplock 6. Anpassad proteinhalt

85 procent av tillfrågade lantbrukare anpassar idag proteinhalten i foderstaten mer exakt efter djurens behov för att förbättra kväveutnyttjandet än före rådgivningen i Greppa Näringen.

Axplock 7. Senare vallbrott

48 procent av tillfrågade lantbrukare i Greppa Näringen har senarelagt vallbrott, dvs bryter inte vall före sådd av höstsäd.

Foto Henrik Nätterlund

Axplock 10. Oftare kalibrering

75 procent av tillfrågade lantbrukare i Greppa Näringen kalibrerar oftare handelsgödselspridaren till gödselkvaliteten idag än tidigare.

Axplock 8. Ändrad höstbekämpning

83 procent av tillfrågade lantbrukare i Greppa Näringen bekämpar inte med lätt-rörliga bekämpningsmedel sent på hösten.

Axplock 9. Bättre rengöring

81 procent av tillfrågade lantbrukare i Greppa Näringen sköljer idag sprutans tank minst tre gånger med vatten i fält innan bottenpluggen öppnas över tillåten påfyllningsplats.

Greppa Näringen

Greppa Fosfor

Greppa Växtskyddet

Greppa Djurskyddet

Greppa Klimatgaser

Greppa...

Det ovan är inte bara en ordlek utan alla kombinationerna används eller har använts. Det visar att den systematik som byggts upp med utbildning av rådgivare, rådgivningsunderlag, check-listor och uppföljning fungerat väl.

Denna systematik kan användas för rådgivning inom andra områden som djurvälstånd, klimatgaser eller för det begynnande arbetet med ramdirektiv för vatten. Än är inget beslut fattat om att det i Greppa Näringens regi ska ges råd om annat än växtnäring och näring i växtodling och utfodring och om växtskydd. Däremot pågår det diskussioner om det. Vad som är bestämt är att rådgivningen ska förnyas med nya moduler. En sådan är en "hydromorfologi-modul". Ordet kan översättas med "vattnets väg". Sådan rådgivning har efterfrågats och det kan handla om dikesrensning, beskuggning av vattendrag med mera och passar bra in i ramdirektivet för vatten. Annan planerad rådgivning handlar om växtföljdsstrategier, behovsanpassad bekämpning i potatis, växtskyddsstrategier på vallgårdar och skötsel av våtmarker.

Prenumerera på miljönyheter!

Visste du att det publiceras miljönyheter från Greppa Näringen på Internet? Gå in på hemsidan www.greppa.nu och prenumerera!

Vad betyder miljöarbetet i Greppa Näringen i ett större sammanhang? Är det smått eller stort? Nedan beskrivs Greppa Näringen som en kugge i det större systematiska arbetet mot miljömålen.

Greppa Näringen

i sitt sammanhang

Greppa Näringen är ett av de tre styrmedel som samhället använder för att uppnå miljömålen för lantbruket. Lagstiftning och ekonomiska styrmedel som miljöersättningar och skatter är de andra två. Gemensamt för alla dessa tre är att de försöker påverka **HUR** odling sker. Det arbetet har pågått i cirka 25 år och kan grovt sammanfattas i figuren nedan.

Samtidigt har det under årens lopp visat sig i de utvärderingar som gjorts att ändringar i **VAD** som odlas har ofta påverkat kväveutlakningen mer än ändringar i **HUR** det odlats. Jordbrukspolitikens påverkan på grödsammansättningen i lantbruket är en sådan påverkan. I den 12-sidiga skrift som nämns på sidan 1 i detta nyhetsbrev beskrivs att kväveutlakningen från det svenska lantbruket minskat med cirka 7 000 ton från år 1995 till 2003. Grovt sett är halva minskningen en ändring i **VAD** som odlas och den andra halvan en ändring i **HUR**. Vad som odlas bestäms först av vad som efterfrågas. För fosfor saknas det kunskap att göra samma tydliga uppdelning i vad som påverkar fosforförlusterna från åkermarken.

Ett exempel är en lantbrukare som börjar odla gräs på en åker istället för spannmål. Då sjunker kväveutlakningen mer än om lantbrukaren fortsatt att odla spannmål, men med en noggrannare gödsling. Behovet av växtskyddsmedel minskar också. Det vill säga vilken gröda som odlas blir i det fallet viktigare än hur den odlas.

Även fortsättningsvis kommer båda dessa krafter verka parallellt. Hittills har både marknaden och jordbrukspolitikens samspelat med det egentliga miljöarbetet och sammantaget minskat kväveutlakningen. Om det kommer att fortsätta vara så är svårt att bedöma. För framtiden minskar sakta men säkert potentialen i att minska kväveutlakningen genom att påverka hur odlingen sker eftersom 25 års miljöarbete gjort att de största felen nu undviks.

Urval ur det svenska lantbrukets tidsaxel för vattenvård

